

Piso Jakab

Piso Jakab (Medgyes, ? – Pozsony, 1527) jogi doktor, apostoli protonotárius, a pécsi Szent János egyház prépostja, II. Lajos király nevelője és titkára, koszorús költő, szónok és államférfi a 16. század első felében.

Élete

Tudományával és szellemességével általános elismerésben részesült. Mint királyi követ megfordult II. Gyula pápánál Rómában. A híres Rotterdami Erasmusszal bizalmas barátságban volt. Szoros kapcsolatban állt a bécsi humanistákkal, erről tanúskodnak 1502-ben egy bécsi Ausonius-kiadásban megjelent, az olvasóhoz írt kísérő versei, és a Johann Fuchsmagennek 1500-1504 között írt versei, amelyek az innsbrucki Egyetemi Könyvtár 664. jelzetű kéziratában maradtak fenn. II. Gyula, aki a keresztény fejedelmeknek a törökök ellen való egyesítésén buzgólkodott, Pisót I. Zsigmond lengyel királyhoz küldte ez ügyben; 1510. január 6-án érkezett Krakába, ahol azonban sikertelen volt közbenjárása. Visszatérve Magyarországra, II. Ulászló királyt serkentette a török elleni háborúra s ősszel visszatért Rómába.

1514-ben X. Leó pápa pápai legátusként ismét Lengyelországba küldte azzal a szándékkal, hogy megakadályozza a lengyel-orosz háborút, és ehelyett törökellenes akcióra sarkallja Zsigmondot; júliusban érkezett Vilniusba, ahol Zsigmond király Vaszilij moszkvai fejedelem ellen készült hadviselésre, még Piso ottléte alatt fényes győzelmet vívott ki a király az oroszok ellen; ezt a csatát barátjának, Coritius Jánosnak Rómába küldött levelében le is írta. Lengyelországban tartózkodása alatt elnyerte a nemzet szeretetét és a király kegyét, úgyhogy Zsigmond gazdag ajándékokkal jutalmazta meg. 1515-ben jelen volt a lengyel király, I. Miksa német-római császár és II. Ulászló magyar király találkozásán Bécsben és Pozsonyban. A fiatal II. Lajos király tanítója volt, ezért a király őt a budavári Szent Zsigmond-prépostsággal ajándékozta meg, és a legfontosabb állami ügyekben is kikérte tanácsát és segítségét; így 1523-ban titkos küldetésben volt Zsigmond lengyel királynál, hol a cseh politikai ügyekben fontos eredményeket ért el. Rotterdami Erasmust már 1509-től kezdve bizonyíthatóan ismerte, később levélváltásuk Erasmus levélgyűjteményében is kiadta. Erasmus őt tartotta a legtöbbre magyarországi levelezőtársai közül.^[1] Szalkai László egeri püspök, majd esztergomi érsek szűkebb köréhez tartozott, költeményei nagy részét is neki dedikálta. Latin versei a Janus Pannonius utáni magyar humanista költészet legszellemelesebb és legegységesebb darabjai közé tartoznak.

1526-ban nemcsak kedves királyát, de összes javait is elvesztette; ezen csapás siettetette halálát, mely 1527-ben következett be Pozsonyban.

Művei

- Epistola ad Erasmum Roterdamum. Romae 30. Juni 1509. (Erasmus összes munkáiban T. III. P. 1. Epist. CVIII. 101. I.).

- Epistola ad Joannem Coritium de conflictu Polonorum et Lithuanorum cum Moscovitis, scripta Vilnae, 1514. Romae. (Froben János is kiadta 1515-ben Baselben és a lengyel történeti kútfőkbe is fölvétetett).
- Epigramma (ugyanazon csatára írva, a Carmina de memorabili cede scismaticorum Moscoviorum, per ... Sigismundum Regem Poloniae ... c. gyűjteményben, hely és év n.).
- Jacobi Pisonis Transylvani, Oratoris et Poetae excellentis, Schedia. Viennae Austriae Excudebat Mich. Zimmermann, anno MDLIV. (egyetlen ismert példánya a krakkói Jagelló Egyetem könyvtárában)
- Ausonii Peonii, Poetae praeclarissimi, Oratio matutina, heroico carmine deducta, feliciter incipit. Viennae, 3. Martii, 1502.

Forrás

https://hu.wikipedia.org/wiki/Piso_Jakab